

Din ve Din Anlayışı

Din, Yüce Allah tarafından gönderilen ilahî ilkeler bütünüdür.

Din anlayışı: Allah tarafından gönderilen dinin yani ilahi kuralların insanlar tarafından içinde bulunduğu şartlara göre algılanma ve yorumlanma biçimleridir.

Din, akıl sahibi insanlara seslenir. Çünkü, dini anlayıp değerlendirecek tek varlık; akıllı, düşünen, sorgulayan, irade sahibi olan insandır.

Din, insanların yanlış düşünce, inanç ve davranışlardan uzaklaşmasını ister. Onlara iyi ve güzel davranışlarda bulunmalarını öğütler. Bu doğrultuda insanların iyi geçinmelerini, birbirlerini sevmelerini, saymalarını barış ortamında mutlu ve huzurlu yaşamalarını amaçlar.

İslam'ın ilk yıllarında Müslümanlar, dini konularla ilgili bir soruları olduğu zaman Hz. Muhammed'e danışıyorlardı. Bu nedenle de Peygamberimiz döneminde dini konularla ilgili bir sorun olduğunda sorunları Peygamberimiz çözüyordu. Peygamberimizin ölümünden sonra ise İslamiyet, Arap Yarımadası'nın dışında çeşitli toplumlar arasında yayıldı. Böylece Müslümanlar farklı kültürlere, örf ve adetlere mensup insanlarla karşılaşmaya başladılar. Bu yeni dini sorunların ortaya çıkmasına neden oldu. O dönemde yaşayan Müslüman bilginler, Kur'an ve sünneti yorumlayarak bu sorunlara çözümler getirdiler, çeşitli kitaplar yazdılar. Onların bu yorumları ve eserleri, din değil dinin anlaşılma biçimlerinin ürünüdür.

Müslümanlar, Peygamberimizin vefatından sonra dini anlama ve yorumlama-

İslam Düşüncesinde Yorumlar

ya yönelik birçok çalışma yapmışlardır. Bu çalışmalarda kişilerin kültürlerinin, geleneklerinin, bilgi, deneyim ve birikimlerinin farklı olması; aynı ayet ve hadislerden farklı anlamlar çıkarmalarına neden olmuştur. Böylece dini konularda farklı anlayışlar ortaya çıkmıştır. Bu anlayışları dinin kendisi gibi algılamamak gerekir. Çünkü bunlar dine ilişkin yorumlardır.

Din	Din anlayışı
Din, vahye dayanır	İnsanların düşünce ve yorumlarına(akla) dayanır.
Evenseldir	Bireyseldir
Tektir	Birden çoktur
Değişmez ilkelerdir	Değişir

Dikkat

Din anlayışı hiçbir zaman dinin özüne ters düşmemelidir.

Allah tarafından gönderilen son din İslamiyet dinidir. Bu dinin peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.), kutsal kitabı ise Kur'an-ı Kerim'dir. Dolayısıyla İslam dininin inanç ve ibadet ilkeleri, neleri emredip neleri yasakladığı Kur'an-ı Kerim'de açıkça ortaya konulmuştur. Allah Resulü Hz. Muhammed (s.a.v.) vefat etmeden önce gelen son ayetlerle de din tamamlanmıştır.

Ayet

“Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim...” **(Maide/3)**

Her Müslüman, Kur'an'ı okuyup anlama imkânına sahiptir. Fakat okudukların-

dan hemen bir hüküm çıkarıp onu diğer insanlara dayatması yanlıştır. Kişinin Kur'an'dan anladıkları, çıkardığı sonuçlar kişinin din anlayışını yansıtır. Bu nedenle din ile din anlayışını birbirinden ayrı tutmalıyız. İnsanların kendi bilgileri, çağının yaygın düşünce akımları, kültürleri, onların dinî anlayışlarını şekillendirir.

Hepimiz aynı çağda yaşamadığımızdan, aynı şekilde her birimizin bilgisi, kültürü, eğilimleri değişik olduğundan dinî anlayışlarımız da az çok birbirinden farklı olabilir. Bundan dolayı İslam içinde birçok farklı görüşler, mezhepler, akımlar çıkmıştır.

Din Anlayışındaki Yorum Farklılıklarının Sebepleri

İnsanın yapısı

Ortam ve Kültür

Siyaset

Ayet ve Hadislerden kaynaklanan farklılıklar

Ekonomi

İnsan unsuru

Allah her insanı farklı özelliklerde yaratmıştır. Dolayısıyla her insanın kendine özgü bir yapısı, karakteri ve kişiliği vardır. İnsanların zevkleri, alışkanlıkları, olaylara bakışı, yetenekleri de birbirinden farklıdır. Örneğin kimi insanlarda merak duygusu güçlüdür. Böyle kimseler her olayın nedenini öğrenmek isterler. Sürekli araştırma, yeni bilgiler edinme peşindedirler. Kimi insanlar da seçicidirler. Sürekli en iyiye ve güzele ulaşmayı isterler, devamlı bir arayış içinde

İslam Düşüncesinde Yorumlar

olurlar. Buna bağlı olarak her insan, yaşadığı ya da karşılaştığı olayı kendi kişisel özelliğine uygun olarak yorumlar.

Birisi Picasso'ya bir tablosu karşısında: “İnsaf edin, şunlar hiç balığa benziyor mu?” demiş. Picasso: “Bunlar balık değil ki zaten, resim!” demiş

Picassonun bu resmine bakan insanlar bu resmi şu şekilde yorumlamışlardır.

Ali: Aslında burda gördüğümüz her şey bir imgelem ürünü, bizlerin gerçeklikle olan

bağların bir yansıması, bir savaş, bir acı, kişiyeneyen bir at, bir ışık yayan ampul,

Buse: Bu resimde hep savaşı görüyorum. savaşın nesnesi de genelde at, keskin cisimler. dövüşenler genelde erkek. mağdurlar acı içinde kıvrananlar hep kadınlar ve çocuklar.

Gördüğümüz gibi aynı resme bakıyor olsak da insanların duygu dünyaları farklı olduğu için resimden çıkardıkları anlamda farklı olabiliyor.

Bir kitabı okuyan, bir filmi izleyen farklı insanların o kitaba ve filme ilişkin değerlendirmeleri farklı olmaktadır. Bu durum dinî konularda da aynıdır. İnsanlar, dinimizin temel kaynaklarını yorumlarken birbirlerinden farklı görüş ve düşünceler ileri sürebilmektedirler. Örneğin yumuşak huylu, ılımlı bir yapıya sahip olan kişi, dinin sevgi ve hoşgörü yönünü daha çok ön plana çıkarabilmektedir. İnatçı, sert bir yapıya sahip olan kimse de dini, bir kurallar bütünü olarak algılayabilmekte ve daha katı davranabilmektedir. Bütün bunlar, insan unsurunun din anlayışı üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Din anlayışındaki yorum farklılıklarının temelinde insan unsurunun olduğunu göstermektedir.

Dış yapısı, iç dünyası, duyguları, düşünceleri, düşünce biçimleri (zihniyetleri), davranışları, inanışları, hayalleri bu kadar farklı olan insanların inanışlarının da farklı olması gerekir. Dini inancı, ibadet biçimlerini farklı şekilde algılayan insanlar farklı biçimde yorumlama yaparlar; böylece farklı din anlayışları ortaya çıkar.